

Observatoriul este de două ori în
septimana, Mercuri si Sambat'a.

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a in
lăintrulu monarchiei pe 1 anu
întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
În strainatate pe 1 anu 10 fl. s'eu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu V.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a si
a treia câte 6 cr. v. a. si preste
aceia 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redacti-
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 61.

— Sibiu, Mercuri 4/16 Augustu. —

1882.

Conversatiune colegiala cu „Luminatoriulu“ din Temisiór'a.

In Nr. 59 alu „Luminatoriulu“ s'a publicatu
o corespondentia din Sabesiu in Transilvani'a,
relativa la infocatele certe ale romanilor de acolo,
din caus'a unei alegeri de primariu, sau cum
s'ar dice in Bucuresci, c'erta pentru plapoma.
DVóstra cunósceti cu totii anecdót'a turcésca despre
cért'a escata pentru plapom'a unui croitoriu saracu.

In acea corespondentia plina de veninu se dice
intre altele: „Lucrulu celu mai rusinatoriu si mai
dorerosu este, cá diariile politice romane din
Ardealu, de dragulu ori de fric'a sasiloru, n'au
cutediatu se procéda dupa cum se cuviniá loru in
acésta cauza, ci au luat quasi in aperare pe de-
sertori si procederea loru.“

La acea insulta necalificabile a corespondentelu
se puse o nota cá din partea redactiunei care dice:
„Acestea le producemu, cá sororile nóstre din
Ardealu se audia ce se dice despre ele, si in te-
nórea programulu nostru: De a nu suprima nici-o
voce ce voiesce se ésa in publicitate. Red.“

Dupace si acestu diariu „Observatoriulu“ se
numera intre cele politice; dupace si noi pri-
miseramu in Aprile o corespondentia dela Sebesiu
totu asupra gretióselu certe pentru plapoma, pe
care nu amu publicat'o, atátu din crutiare cátra
publiculu cetitoriu, cátu si cátra auctorulu ei, asia
se intielege de sine, cá insult'a din „Lum.“ este
indreptata si asupra nóstra. Cu tóte acestea noi
o amu fi ignoratu si despretiuitu, cá si pe alte
calumnii de calibrulu acesteia, daca nu i s'ar fi
alaturatu in not'a redactiunei cuventele: „A nu
suprima nici-o voce care voiesce se ésa in publi-
citate“. Cu acésta sententia fu provocata o cestiune
fórté seriósá de principiu.

Se fia acele cuvente o parte din program'a
„Luminatoriulu“? Absolutu preste potintia; sau cá
noi nu mai intielegemu nimicu din datorintiele si
din drepturile pressei periodice si nu cunóscemu
nici legile positive, nici legile moralei, nici ale
bunei cuviintie, nici chiaru interesele nóstre
strictu nationali, care tóte obliga pe publicistu in
multime de casuri, a tacé, nu atátu de dragulu
proverbului, cá tacerea e aur si vorbirea numai
argintu, nici chiaru in grati'a psalmistulu cu: Pune
Dómné paza gurei mele . . ., ci odata pentru a nu
tradá fara timpu caus'a drépta, a nu reflectá
prin vorbe precipitate pe vrasmasi, cá se'ti strice,
a nu spune inainte, cum ai se te aperi de elu;
alte-ori spre a nu plesni moralitatea in fácia, ori
a nu aprinde ura si urgia mai mare intre familii
de aceea si natiune, si éra in alte casuri
spre a nu veni in conflictu, buna-óra cu SS-ii 258
pana la 277 din codicele penale, cunoscutu con-
fratelu dela Temisiór'a cá advocatu de professiune,
mai bine decâtu nóue. Tacemu de asia numitele
Lapalii, de intrige locali, de pasquile miserabili
si nerusinate, buna-óra cá si cele din Orascia, cu
care se implu preste anu cosiuletiele cu maculaturi
pe la cele mai multe redactiuni. Tacemu si de
corespondentiele scrise atátu de reu in stilu si in
caractere, in cátu omu se fi si se ai dío'a de câte
48 de óre, pentru cá se poti scóte vreo meduva
din trensele si se nu desgasti pe publiculu cititoriu
cu „lappalii“, precum le si numesce acesta. In-
trebamu fratiesce pe onor. nostru dnu colegu, se
póte óre, cá in casuri de acestea insusi dsa se nu
suprima, nici-o voce care voiesce a esi in publi-
citate?“ — Noi scimu cá nu i s'a potutu; pentru-
cá ne venisera si nóue unele corespondentie, res-
pinse de dsa, delaturate apoi si de redact. nóstra.

Se pare inse cá onor. domnu colegu a fostu
sedusu de cátra corespondentele sabesianu prin de-
nuntiarea falsa, cárei ii dete crediementu precipitatu.

Auctorulu diatribei intinse pe 28 pagine 8-vu, pe
care o avemu la mana cu dat'a „S. Sebesiu in 3
Aprile 1882“, subscrisa: „Unu sebesianu“, recu-
nósce singuru, cá „Telegr. romanu“ dela Sibiu
a deschisu colónele sale la ambele partide vras-
masiesci din S. Sebesiu in Nrii sei 27, 29, 32, in
cari 'ia lasatu se se certe barbatesce si se se faca
de vorb'a lumei. Cu tóte acestea, una din acelea
dóue partide s'a mai adressatu cu alte trei co-
respondentie la acelasu diariu, care inse a facutu
aceea ce ar face si alta redactiune in casu analogu,
atátu cá se crutie chiaru pe sabesienii incaierati,
cá se nu mai dea lumei spectacolulu de gladiatori,
cátu si mai virtosu din respectu cátra lectorii sei.
Vediendu apoi cá „Telegrafulu“ nu le mai face
pe voia, unulu din ddloru se adressá cátra noi cu
aceia replica sau duplica de 28 pagine. Nu o amu
arsu dupa usulu introdusu la alte redactiuni de a
dá flacariloru, anume corespondentiele pline de per-
sonalitati si de scandale, câte nu se publica. Deci
daca onor. dnu colegu voiesce se aiba acea cores-
pondentia si se o publice, noi o punemu la dispo-
sitiunea sa; totuodata inse ilu asiguramu, cá ju-
decandu dupa impregiarile de aici, coprinsulu
aceleia ar provocá celu puşinu trei processe de
pressa in sensulu susu citatiloru SS-i din legea
penale. Asia dara noi nu amu delaturatu acea
diatriba nici de dragulu nici de fric'a sasiloru, pe
cari noi acesti dela „Observ.“ vorbindu in stilulu
politicu, nici ii iubimu nici ii urimu, si nici cá
ne-amu temutu vreodata de ei, precum nu ne
tememu nici de unguri; dara o facuramu uitata
din crutiare chiaru cátra scriitoriulu ei, cu atátu
mai virtosu, cá in comitiv'a sa din 4 Aprile se
róga elu insusi dicédu: „Dorescu inse, cá nimeni
se nu scia cine este auctorulu corespondentiei, cá-ci
audindu dnulu Christea, sunt siguru cá viu in ne-
placeri cu consistoriulu“.

Dara apoi pe lângá unu curagiu cá acesta, ce
ar fi facutu bietulu corespondente, candu judeca-
toriulu de instructiune ar fi strinsu pe redactoru
cá se numesca pe corespondente? Cá-ci adeca
nici-unu redactoru nu va fi dóra atátu de naucu,
cá se ia asupra'si raspunderea pentru denuntiari si
difamari de persóne, care strabatu pana in internulu
familiiloru si in relatiuni de casatoria, pe care nici
cá este permis prin lege a le documentá la ju-
decata, precum bine sciti, si pe care redactorulu
nu le póte cunósce, cá nu este acolo la faci'a
locului, si daca se scie stimá pe sinesi, nici cá'lu
lasa caracterulu seu cá se le cunósca.

De altumentrea ce si cautau acei cáti sa-
besiani la „Observatoriulu“, pe carele ddloru nici
cá'lu citescu de locu? Este acestu diariu numai
cá se scótiá cu elu unele partide castanele cópte
din spudi'a infocata si se'i sara numai lui cenusi'a
in ochi? Fórté multiamimu de o generositate cá
acésta. Sau crede corespondentele „Luminator.“,
cá certe din S. Sebesiu intre cu importanti'a
loru pe tóte nenumeratele cestiuni de viétia ale
natiunei nóstre întregi, ale patriei nóstre si
ale statulu? Sau cá diariile romanesce atátu
de strimtorate in spatiu, n'au alta datorintia, de
cátu se'si indópe publiculu cu scandale si se faca
vrasmasiloru bucuria dracésca, precum s'a intemplat
pana acum de câteva ori. Caus'a lor principalá
este inaintata la ministeriu; éra processulu lor
intentatu cu scopu de a se nimici câteva familii
romanesce unele pe altele, se afla in cursulu seu
la dóue dicasterii, la comitatu si la consis-
toriulu archidiecepsanu din Sibiu. Comitatu a
si facutu o investigatiune, mai are se faca alt'a,
„indata-ce acusatarii voru trimite anticipatiunea in
bani, prescisa de lege“; atunci apoi spectacolulu
de gladiatori se va incepe din nou, si compatriotii
neromani voru avea de ce se rida.

Intru altele, toti cei ce cunosc de aprópe
miseriile romanesce din S. Sabesiu, precum nu le
cunóscemu noi, voru se scia, cá tóte acestea ure

isi au prim'a loru origine intru repartitiunea celoru
optu mii florini daruiti loru de cátra dn. Lika,
de candu ilu alesesera deputatu, atátu pentru-cá
se'si faca scóla cu 5000 fl., cátu si cá se copere
spesele alegerei, nu cá se cumpere voturi, dómné
feresce, ci éca, numai cá se copere spelele elec-
torali. sciti dvóstra, cá si in Banatu, cá si in tóta
Ungari'a. De aici apoi au urmatu denuntiari di-
verse, cum se intempla si in alte câteva locuri, si
nu este asia de multu, de candu chiaru unu mi-
nistru a disu, cá nici-unu poporu nu are atáti de-
nuntianti cáti au romanii, ceea ce insémna atáta,
cá romanii au multi ómeni, carii merita cá se fia
stigmatizati cu ferulu arsu, punendu-le in frunte
liter'a D. Crimele si blastematiile omenesce nu
trebuie coperite nici crutiare; dara aceia cari voru
se le descopere, sunt datori se ésa pe fácia, daca
nu voru se tréca de poltroni infami, se fia armati
bine cu martori si documente.

In meritulu certelu sabesiene nu voimu a
ne dimitte cu nici-unu cuventu; candu le va esi
sententia, nu dicemu cá nu o vomu publicá, dara
numai cá unu nouu documentu alu ureloru dintre
noi, care au fostu in totudeauna perírea nóstra.

Daca libertatea tipariulu in Transilvani'a ar
fi absoluta precum nu este nicidecum; daca spatiulu
diarielu nóstre ar fi indicitu mai mai mare, éra
puterile loru spirituali si materiali aru rivalisá cu
cele mai bogate din monarchia, totusi chiaru sub
conditiuni eminentu de favorabili cum ar fi acelea,
positiunea redactiuniloru romanesce care'si cunosc
bine vocatiunea loru, ar fi impreunata cu raspundere
mai grea decâtu ori-care alta pressa periodica din
acésta monarchia. Este usioru se'si alerge caii
acelea presse periodice, care au publicu preparatu
cu câte patru si cinci generatiuni inainte, si care
isi potu alege câte unu publicu mai homogenu,
mai apropiatu in idei si cunoscintie. La noi tóte
acestea conditiuni se prepara abia acuma, de o
generatiune incóce, in proportiuni mici si intre
impregiarari din cele mai vitrege si mai hostili,
unde publicistulu romanu are se'si rumege si se
cumpanésca totu cuventulu ce'lu scrie, se'si classifice
publiculu dupa gradurile pe care ilu presenta list'a
de abonati. Legionu este numerulu cestiuniloru
importante, vitali, dela care depende neconditionatu
viétia individiloru si a familiiloru, prin urmare a
patriei si a natiunei, care trebuescu discutate, venti-
late, esplicate cu anii întregi si altele mai in tóte
dilele in diariile romanesce; grele si fatali sunt
evenimentele politice care se desfasiura necurmatu
si neincetatu pe de inaintea ochiloru nostrii, in tóta
Europ'a si in tóta lumea. Sórtea monarchiei in
care ne aflamu noi, cá si sórtea Romaniei si a
toturor romaniloru, e adusa in cea mai strinsa le-
gatura cu acelea evenimente. Vocatiunea si datori'a
principalá a pressei periodice politice este, cá se
se ocupe mai virtosu cu cestiuni de prim'a ordine,
éca daca'i mai remane spatiu, se puna si câte ceva
de distractiune, nici-odata inse scandale cu care
se atitie si mai multu ur'a si resbunarea din familii.
Press'a romanesca nu are se ia de modellu nici
foile jidovesce, nici pe cele numite de revolveru.
Dara foile jidovesce se si terescu fórté a'si tavalí
pe ai loru prin noróie, ci pasiunea loru satanica
este, a ne tavalí buna-óra pe noi romanii, precum
facu si cele unguresce, de noi se incaiera, pe noi
isi descarca tóta ur'a, nóue ne dau loviturile de
resbunare. Nu ne ajunge cu atáta? Va dice cineva,
cá si la noi este multa putredine. Atunci inse
noi intrebamu, unde este clerulu, unde betranii co-
munelu, unde auctoritatile superiori, si ce facu
profesorii si docentii in scólele loru, cum prepara
densii generatiunile? Nu care cumva singur'a
pressa, 3—4, sau 9—10 diarie, se faca ea
totulu si dumnealoru se intre in rol'a der-
visiloru din Indi'a? Óre inse cum iubescu chiaru
acestia press'a romanesca? „Luminatoriulu“ o scie
cá si noi.

In S. Sebesiu sunt 2 protopopi si alti 2 parochi. In tota Romanimea sunt atatea mii de preoti. Cuventele liturgiei: „Pace voue“ nu mai au intielesu in audin'lu poporului?

Red. Obs.

— Maramuresiu lun'a lui Augustu 1882. Cu cea mai mare bucuria a animei vinu a Ve relatá despre decursulu adunarei generale a societatiei teatrului romanu tinuta in 7 si 8 l. c. in Sigetulu Marmatiei.

In Maramuresiu de decenii incóce nu s'a tinutu adunare romanésca mai frumósa, mai bine cercetata si mai interesanta cá si acésta, si pe cátu ne bucuramu de reesit'a ei splendida, pe atata urmarile ei voru fi mai salutarie pentru noi marmatienii; pentru-ce? voiu spune indata. Acuma trecu la obiectu.

Siedinti'a prima s'a deschisu prin dnulu V. Babesiu vice-presedintele societatiei in 7 l. c. cu o cuventare, in care a desfasuratu scopulu celu urmaresce societatea, fiindu de facia unu publicu romanescu aprópe la 400 persóne, din cari preste 100 dame; apoi alegendu-se secretariu ad hoc, precum si comisiunile de lipsa, dn. secretariu generale Josifu Vulcanu a cetitu o parte din o piesa teatrala a sa prea frumósa, ascultata cu mare interesare si placere.

Dupa inchiderea siedintiei cu totii amu luat parte la unu banchetu splendidu, la care n'au lipsitu toastele.

In acea di sér'a la 8 óre ne-amu adunatu la unu concertu bine reusitu, dupa care a urmatu unu balu splendidu, mare parte cu jocuri romanesci.

In 8 l. c. demáneti'a la 9 óre s'a facutu escursiune la salinele din Ocn'a-Slatinei, unde scoborindu-se óspetii in ocne au fostu prea indestuliti de priveliscea ce 'iau asteptatu in adencime. Adeca in acele ocne acum se lucra cu lumina electrica, ceea ce te petrunde si te face se te uimesci. Cătra acésta óspetii au fostu primiti in adencime de music'a lucratorilor, si de directorele supremu alu salineloru, dn. de Adda, carui pentru acea buna primire ii aducemu si acilea cea mai caldurósa multiamita.

Dupa acésta escursiune prea interesanta deschidiendu-se a dóu'a siedintia, s'au cititu raporturile comisiunilor.

Din acele a fostu mai interesantu raportulu comisiunei pentru revederea ratiunilor, din care s'a vediutu, cá acésta societate sustatatória abia de 12 ani, are déjà capitalulu frumosu la 30 de mii, si venitu anualu la 3 mii florini, calculandu-se aicea si venitele adunarilor generali.

Cu acésta oca siue s'au alesu si membrii comitetului centrale, alu caroru mandatu in sensulu statuteloru a éspiratu, si anume: din consideratiunea meriteloru ilustrei familii de Mocioni facia de acésta societate, dn. Alexandru Mocioni fu alesu de presedinte onorariu alu societatiei pe viétia; de presedinte ilustr. dnu Josifu Hossu; de v.-presedinte dn. Josifu Vulcanu; si acésta este alegerea cea mai nimerita, cá-ci scimu cá dela dn. Vulcanu a esitu ide'a infiintari aceastei societati; scimu cumcá densulu lucra de 12 ani cu zelu mare pentru prosperarea ei; dreptu aceea e cu totulu demnu se stea in fruntea societatiei. De secretari s'au alesu dnii Athanasiu Marienescu si Georgiu Serbu, de cassariu d. D. Dragonescu, de membrii in comitetu dnii V. Babesiu si Basiliu Jurc'a.

Insemnu aci, cá noi amu fi doritu cá dn. V. Babesiu se remana de vicepresedintele societatiei, inse amu ascultatu de dsa care a cerutu absolvirea sa, si ne-amu bucuratu cá a primitu a fi membru in comitetu, prin ce face mare serviciu societatiei.

Atátu dn. V. Babesiu cátu si dn. J. Vulcanu au fostu primiti de cátra maramuresieni cu cea mai mare bucuria, si cu ovatiuni meritate de ambii.

Pe cátu a fostu de caldurósa primirea, cu atátu mai caldurósa a fostu despartirea nóstra de acesti barbati eminenti ai natiunei nóstre.

Insemnu altcum, cá dn. Vulcanu s'a decisu a remané pe câteva dile la noi in Maramuresiu, pentru a face escursiuni in acestu comitatu romanticu.

Am disu mai susu, cá urmarile adunarei acesteia voru fi salutarie pentru noi, voiu spune caus'a pentru-ce.

De si noi romanii din Maramuresiu la numeru 70 de mii, amu potea se ducemu rol'a principala in acestu comitatu, totusi nu ne luptamu pentru asta, pentru-cá ne lipsesce solidaritatea, si póte chiaru noi nu amu fi crediutu cá se fimu abili a stá la locul nostru; ci éta cá adunarea acésta ne-a invetiatu la multe; ne-a invetiatu cá

daca vomu pune umeru la umeru, vomu efeptuí dorintiele nóstre, cum amu efeptuitu si primirea eclatanta a societatiei teatrale subscriendu si platindu in favórea fondului aceleia o suma preste 500 fl.

Adunarea acésta a desteptatu in noi simtiurile cele mai bune, si acum suntemu convinsi, cá adunandu-ne suntemu in stare de a dá facia cu ori-ce nevoi; ne-amu tinutu de debili si acuma vedemu cá suntemu tari, si speramu cá la casu de asia, nu ne va lipsi nici conducatoriulu.

Inchidu relatiunea mea cu dorinti'a, cá Ddieu se ne tina tari in cugetele nóstre bune si se ne dea taria a fi romani buni.*)

Titu Budu.

Romania.

— Capital'a Bucuresci. (Continuare dela Nr. 50.) Comptabilitatea sau starea finantiala a capitalei. Veniturile sale au fostu preliminate pe anulu 1880 cu lei noi 8 milióne 244,310 bani 14, éra spesele l. n. 8,857,943 bani 71, adeca mai mari decâtu veniturile ordinare, din acestea inse o parte vine a se acoperi successive, dupa cum adeca inaintédia lucrarile publice din anu in anu. De altumentrea comptabilitatea capitalei este, precum se intielege de sine, destulu de complicata, de aceea si primari'a in darea sa de sama o esplica mai pe largu dela pagin'a 22 pana la 131. Dara comun'a are si restantie forte mari de incassatu. Sum'a acelor restantie sau cum se numescu in Romania remasitie, éra in 1 Ianuariu 1882 de l. n. 6.685,853 bani 52. Si se nu créda cineva, cá acestea remasitie neincassate s'aru afla totu numai la clasele mai sarace ale locuitorilor, cá-ci si in Romania se intempla tocma contrariulu acestei presupuneri. Cele mai multe remasitie se afla la cei avuti.

Se mai dau informatiuni si despre amortisarea datoriloru, canalizarea stradeloru, regularea Dambovitiei, de unde trece in cap. VIII la servitiulu sanitariu si la igien'a publica. Acestu capitulu ar meritá se i se dea publicitatea cea mai intinsa, din cause care sunt prea usioru de intiesu chiaru si pentru locuitorii comunelor urbane mai mici dela 15 pana la 30 de mii suflete, éra cei din comunele mici si rurali invétia celu puçinu cá se cunóscea viétia cetatiloru mari si — se nu o pismuiésca, cá nu prea au pentru-ce.

Personalulu serviciulu sanitaru.

Personalulu serviciulu sanitariu s'a compus in anulu decursu:

La serviciulu centralu: de mediculu-sieffu cu 1 secretariu si 1 copistu.

La serviciulu externu: de 9 medici comunali de color, 2 medici-veterinari, 5 vaccinatorii, 5 mósie.

Dela 1 Iuliu 1881, candu serviciulu copiiloru gasiti si orfani a trecut din administratiunea onor. eforii a spitaleloru civile in aceea a primariei, elu a fostu incorporatu serviciulu sanitariu alu capitalei si subordonatu dlui medicu-sieffu. Ast-felu s'a mai adaogatu personalulu sanitariu enumeratu mai susu: 1 medicu alu copiiloru gasiti, 1 revisoru alu copiiloru gasiti, 3 vatasioie.

2. Consiliulu de igiena publica si de salubritate alu orasiulu Bucuresci.

Acestu consiliu se compune de primariu cá presedinte, de mediculu-sieffu cá vice-presedinte si cá membrii de toti medicii si medicii-veterinari aflati in serviciulu primariei, de inginerulu-sieffu alu orasiului si de unu farmacistu.

Lucrarile cele mei importante seversite de consiliulu de igiena in anulu decursu sunt cele urmatóre:

Modificarea regulamentulu pentru taierea vitelor.

*) Ve multiamimu ferbinte pentru acestea informatiuni; ne bucuramu din sufletu pentru rezultatele morali ale acelei adunari; speramu dupa Dnedieu, cá de si érá óra a unspredeceea cá se ve reculegeti, dara éta cá totu nu ati intardiutu nici DVóstra. Ve rogamu cá se spuneti compatriotiloru magiari din acelea parti cu tota certitudinea, cá iubirea si devotamentulu sublimu alu poporulu romanu cátra patri'a comuna va cresce si se va intári in proportiunea in care densulu se va bucurá de libertate de a'si cultivá limb'a sa nationale si a se folosi de ea intru tóte relatiunile vietiei publice si private; éra fara acésta libertate tóte celelalte sunt lipsite de atractiune si nici cá'i folosescu, decâtu in celu mai bunu casu, de joi pana mai apoi, adeca intru o singura generatiune, éra de aci incolo umilire si apunere sigura. Faceti cá elementulu nostru se fia respectatu qua tale. Se nu ne genamu intru nimicu de gurile rele, nici de pene moiate in fiere si in zama de matraguna, cá-ci: Dreptulu de audiulu reu nu se va teme. Red Obs.

Organizarea unui serviciu medicalu pentru lucratorii ocupati la regularea Dambovitiei.

Cererea motivata, adresata guvernului in doue rinduri, pentru infiintarea a 4 farmacii noue in capitala.

Examinarea din punctulu de vedere igienicu a planului scólei primarie ce se va construi in suburbia Lucaci.

Organizarea visitatiunilor sanitarie ale sergentiloru de orasiu.

Inspectiunea sanitara a tipografiilor.

Examinarea a 1 dentistu si 5 sub-chirurgi care au si primitu permissiunea de a exercitia art'a lor.

Inregistrarea a 10 medici intre medicii cari exercita in capitala.

Revisiunea generala a farmaciilor din capitala executata de 2 ori.

Inspectiunea diferiteloru asiediaminte industriali insalubre.

Examinarea a 18 petitiuni pentru infiintarea de stabilimente industriale insalubre cu mergerea la facia locului.

Examinarea a 6 cestiuni relative la aplicarea regulamentulu pentru igien'a constructiuniloru si a locuintieloru.

Organizarea examinarii microscopice a carnei de porcu próspata si preparata din comerci.

Luarea mesuriloru pentru a se exclude din comerci unele cosmetice toxice.

Punerea la cale a examinarii apeloru gazóse si propunerea mesuriloru pentru inlaturarea unoru neajunsuri igienice observate la fabricarea apeloru gazóse.

Examinarea de multe ori repetita a diferitelor alimente si beuturi de comerci, a cárciumelor, macelariilor, piatiilor, destilariilor, cofetariilor.

Inspectarea scóleloru primarie din punctulu de vedere alu igienei.

3. Salubritatea publica.

Este o dorintia veche a poporatiunei si a administratiunei capitalei, cá Damboviti'a, care face orasiulu nesanosu din caus'a cursulu ei lentu si cotitu, a necuratiei maluriloru si a apei, a adancimeii insuficiente a albiei ei, se se transforme intr'unu riuletiu curatu, incadratu de splaiuri largi. In anulu administrativu decursu amu avutu satisfactiunea a seversu o mare parte din lucrarile menite a realisa acésta dorintia legitima a nóstra tuturoru, si a inlatura una din causele nesalubritatii capitalei.

Dupa rectificarea cursulu Dambovitiei, care formédia partea cea mai importanta din seria lucrarilor publice de salubritate, inaugurate de actualulu consiliu comunalu, asternerea stradeloru cu pavele regulate, precum si aceea a multoru strade cu piatra de riu, a facutu in anulu decursu progresele cele mai mari, si speramu cá in anulu curentu se va mai adaogá le acésta canalizarea orasiului si lucrarile pentru aducerea apei bune de beutu.

Intre lucrarile de salubritate de a dou'a máná, la care a datu primaria in anulu decursu deosebita atentiune, a fostu largirea successiva a unoru strade, prin aliniere, indemnarea proprietariloru la imprejmuirea locuriloru virane, nivelarea unoru strade, pavarea séu sioseluirea lor pentru a inlesni scurgerea apeloru statatóre, (mai alesu din stradele Mecetu, Marcutiei, 11 Juniu, Campoducelui, Macearii, Siminocu, Pauniloru, Ciclopiloru, Caprióra etc.), astuparea unoru baltacuri (in suburbia Brosceni, Staicu, Popa-Nanu, Dichiu, Dusiumea etc.) si a grópei de nisipu din strada Tieraniloru (Icón'a).

Piatia Herasca, care devenise unu depositu de diferite necuratiei din casele circumvecine, a fostu transformata intr'o gradina publica.

Multe locuri virane disparu prin cladiri de case noue, si avéntulu ce a luat construirea locuintieloru in diferite parti ale orasiului, contribue asemenea la indreptarea igienei capitalei.

4. Igien'a locuintieloru.

In darea de séma asupra administratiunei comunale pe anulu 1879—1880 amu avutu onóre a expune causele insalubritatii prea multoru locuintie, exprimándu speranti'a cá adancirea Dambovitiei si regularea cursulu ei va inlaturá successivu umiditatea caseloru din suburbiile riverane. Nu potu cu acésta oca siune de cátu se constatu, cá pentru o parte a orasiului acésta conditiune este déjà implinita si cá nu remâne, de cátu se complectamu desecarea solulu prin construirea repede a canaleloru de scurgere, care asemenea voru contribui la departarea umiditatii caselor.

Aplicarea regulamentulu asupra igienei constructiuniloru si a locuintieloru contribue asemenea

la înlocuirea succesivă a locuințelor nesalubre prin case construite într-unu modu igienicu.

Regulamentul în cestiune obliga pe proprietarii din stradele canalizate, că se si canalisedie curtile, puindu-le în raportu cu canalele publice. Acésta prescriptiune nu se observa, si ne rămâne pentru anii viitori sarcina a insista că ea se fia executata atât de către proprietarii din stradele canalizate de mai nainte, precum si de către cei din stradele ce se voru canalisa pe viitoru.

Combaterea aglomeratiunii locuitorilor, si mai cu osebire a servitorilor, calfilor si ucenicilor în locuințe neincapătoare, a fostu si în anul decursu, una din preocupatiunile serviciului sanitaru alu primariei.

5. Igien'a industrială si comercială.

Cu ocașiunea regulării cursului Dâmbovitiei si a înființării splaiurilor, s'au desfășuratu unele stabilimente industriale foarte insalubre, care voru fi înlocuite prin altele construite în conditii mai igienice si mai departate de centrele populate. Desființarea gărlitiei va trage asemenea după sine înlăturarea unor cauze permanente de infectiune provenite din industriile insalubre, care se exercita astadi pe malurile ei fără nici unu controlu, din cauza că gărliti'a nu este încadrata de maluri libere, accesibile, ci pe alocurea închisa de proprietati particulare.

Industriile insalubre se afla dăra într-o stare de transitiune, stramutările si stabilirea definitivă a unor usine voru trage după sine multe îmbunătățiri, care nu s'au pututu realiza în starea provizorie în care ele s'au aflatu.

Unele reforme pe care administratia comunală voiesce a introduce în abatoriulu comunalu în anul 1882, si mai alesu înființarea unei usine pentru topirea seului cu vapori, va trage după sine o reforma însemnata în exercitarea unor industrii, care astadi devinu vatamătoare prin depozitele de seu descompus si prin topirea lui în conditii foarte primitive.

În anul decursu, serviciulu sanitaru alu primariei si consiliulu localu de igiena publica au examinat 25 cazuri diferite relative la exercitiulu industriilor insalubre, dintre cari 4 desfășurari de usine insalubre, 7 stramutari si 14 permissiuni pentru înființare din nou.

Primari'a a permis deschiderea din nou a 2 fabrici de sapunu.

1 tabacaria care lucră cu aburi.

1 destilarie de spiritu.

1 usina mica pentru fabricare de vacsu.

7 masini cu aburi pentru mori, taiere de lemne, facere de caramida.

1 fabrica mica de preparate chimico-farmaceutice si esentie.

1 stabilimentu de bai, si a ordonat stramutarea a 2 fabrici de cleiu.

1 depozitu de pei crude.

1 usina de luminari de seu.

1 depozitu de ose.

1 spalatorie de matie.

(Va urmă.)

— Cabinetulu nou se compuse asia, că din ministrii vechi au esutu numai doi, era unii isi schimbarea portofoliile, prin urmare cabinetulu înnoitu: Ioanu Brateanu ministru presedinte si resboiu; Georgie Chitiu interne; Statescu justicia; Leca finantie; Dabija lucrarile publice; Sturdza externe; Aurelianu culte si instructiune publica.

Situatiunea din afara.

În Egiptu e stare de resboiu, până acumu inse fara alte rezultate, decâtu încercari de a si spionă unii la altii pozitiiunile. Chiaru batali'a din septeman'a trecut cu câte două regimente si cu câteva tunuri au avutu de rezultat numai ocupare de pozitiiuni nouă. Pregatiile inse sunt mari de ambele parti. Arabi-pasia încerca totulu spre a se fortifica în delt'a / dintre ape asia, în cătu Anglii se nu lu pōta scōte de acolo nici cu cele mai mari sacrificii; anglii erasi trimitu mereu ōste si artileria. Ei sunt prea decisi a nimici ōstea egiptēna cu ori-ce pretiu, fără a voi se reflecte la oricare alte urmari, decâtu numai la interessulu lor. Clim'a africana, setea ucigasia, exundările anuale ale Nilului care voru urmă cătu de curendu, nimicu nu retine pe anglii dela resbunarea lor. Sciri decisive se astēpta pe fiacare di.

Conferenti'a din Constantinople tiese mereu la

pens'a Penelopei, pre cătu tiese într-o di, pre atātă i se dēssira în alt'a. Sultanulu se învoi cu mare greutate că se declare pe Arabi-pasi'a de rebelu si se trimita ōste asupra lui; acum inse Mai. Sale ii pare foarte reu, ii este si frica de ai sei, cari nicidecum nu potu suferi, că unu bunu Moslim precum este Arabi, se cada sub blastemulu sultanului-Calif, care trece de papa alu mohamedanilor, si acēsta se se faca în grati'a sau de fric'a Ghiauriloru. Totu sultanulu se învoi la conferentiă în principiu, că se închiaie conventiune belica cu Angli'a, dăra formularea si stilisarea ei face atātă dificultati, în cătu patienti'a angliloru este pusa la prob'a cea mai grea, din care cauza se crede că ei fără a mai întrebă de nimicu pe conferenti'a si fără a mai caciuli pe alte cabinete, care se pară a cerne tōta di'o'a, că se nu mai fremēte niciodata, voru luă asupra lor tōta actiunea si tōta răspunderea, precum facuse si Russi'a în anul 1877, apoi urmedie ori-si ce după aceea. (Intocma asemenea consiliu se dă si Austro-Ungariei de către o parte a pressei în cestiunea Dunarei, că adēca se se arunce asupra Romaniei cu tōte puterile spre a o umili si a si face pe voi'a sa până la guril Dunarei, că se fia fapta complinită; apoi se totu sbiere celalta Europ'a. N'au gustu reu . . .).

— Între acestea din Siri'a, Palestin'a si Arabi'a, vinu sciri foarte critice despre rescularea mohamedanilor în numele, religiunei. La cetatea Beirut, unde s'au mai intemplat si în alte timpuri mari maceluri de crestini, s'a trimisu ōste turcēscă spre aperiarea lor. Tōta crestinatatea de orice confesiune din acelea tieri tremura de fric'a unui carnagiu generalu si a unor atrocitati din cele mai selbatice, si raporturile consulilor europeni constata apropierea catastrofei. Mohamedanii amerintia pe fața mai virtosu pe europeni asiedati în diverse provincii ale Turciei dicēdu: Fratii vostrii ghiaurii din Europ'a si Russi'a au rapitu dela sultanulu si califulu nostru mai multe provincii un'a dnpa alta; mai de curendu s'a perdutu tōta Bulgari'a cu Dobrogea; anglii ne luara Ciprulu, francesii ocupara Tunis, acum totu ghiaurii de englishmen voru se ne ia Egiptulu, în fine merge pe estermindari Asia se fia; noi mohamedanii din Asi'a, Afric'a si Europ'a suntemu mai multi decâtu toti ghiaurii (christinii) din tōta lumea.

Din acēsta cauza francesii si anume diarie de renume si auctoritate europēna că „Journalu de Debats“, „Temps“ s. a. cari mai înainte tineau multu la turci că la unu poporu foarte bravu, energiosu, bellicosu, plinu de viētă, acum iritati preste mesura îndēmna pe anglii, că se sfarme totu ce le va stă în cale pe teritoriulu Egiptului, se nimicēscă tōta puterea mohamedana, care inca totu mai amerintia christianismulu si civilisatiunea. (Care civilisatiune? Pe cea atheistica? pe cea comunistica?)

Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

Desiu, la 10 Aug. st. n. 1882

Pe candu este a se tinē la 27 Aug. a. c. st. nou „adunarea generală a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“ aici la Desiu, va fi interesantu a sci ceva despre starea romanilor locuitori în acestu orasiu, situatu la nordulu Transilvaniei, si care este capital'a municipiului Solnocu-Dobăcei.

Se afla adēca aici vreo 6000 locuitori, a caroru majoritate se compune din fratii magiari, vreo 1600 suflete romani (a se vedea „Gazeta Transilvaniei“ din Octobru 1878 si câteva fractiuni alte nationalitati (vedi „Famili'a“ 1881 Nr. 55 de dnulu dr. A. P. Alexi).

Romanii $\frac{2}{3}$ parti sunt gr. cat si dōra $\frac{1}{3}$ parte gr. res. cu câte unu protopopu în frunte — au biserici inca numai de lemn; case parohiale de pētra, si scoli populare elementare în stare primitivă (vedi „Observ.“ Nr. 13 1882 de P. M.) Ei sunt intruniti aici cine scie de cāti secolu. Înainte cu vreo 100 de ani, spunu betranii, avea unu preotu cu numele pop'a Gavriila, care servea s. liturgia într-o casa din gradin'a donata de unu domnu Henter la fōntan'a Bicasului (din dramulu Gherlei către Ocn'a), care în anul 1854 s'a schimbatu pentru cas'a parohiale de acum. Biserici'a cea de lemn s'a facutu după fōmetea cea mare cam pe la 1818 — Sub amarulu feudalismului aici n'au fostu coloni jogabi că pe airea; ci romanii parte că servitori, că dileri si parte că vendiatori de pōme si de pāne, că carausi si maiestrii s'au asiediatu aici, dintre cari adi $\frac{2}{3}$ parti posedu case si pamenturi proprii castigate prin cumparatura; era mai alesu dela 1870 încōce s'au stabilitu aici si dintre amplotiati de pe la diferite oficii, din cāti s'au perōndatu pe aici după timpuri, precum urmēdia: Carolu Gavre fostu pretoru, Mich. Bohetielu subinspectoru reg. scolaru, Gabrielu Manu fostu jude supremu, Andreiu Francu jude reg., Ioanu Titie † 1875 fostu jude reg. (a testatu Asociatiunei transilvane — v. „Transilvani'a“ Nr. 1, 1876), Ioanu Coleeriu fostu protopopu gr. cat., Petru Muresianu fostu cancelistu sedr., Ioanu Vajda proprietariu mare, Stefanu Galea fostu esecutoru reg., Alexa Bogdanu cancelistu jud. cereuale, Alexandru Cherestiesu cand. adv., Alexa Hossu subjude reg., Ioanu Muresianu cancelistu trib. reg., George Popu oficialu fin., Florianu Hatosu archivaru cart. funduarie, Petru Anca pres. sedr. orf., Nic. Muresianu esecutoru de dare, Alexandru Tohati diurnistu, Gherasimu Ratiu militianu (Führer la honved) si Ioanu Romanu carausiu (fiăkeres), Vasiliu Petrisioru cantoru gr. cat. Observu

că domni Augustu Munteanu avocat si Vasiliu Hossu jude reg. inca au unele realitati — că proprietari de case si pamenturi estravilane.

Pentru edificarea bisericii gr. catholice trebue se amintescu, de si tardiu, că în anii 1877—1879 a conferitu în rate urmatorii domni:

Ioanu Welle protopopu gr. cat fl: 44.—, Gabrielu Manu avocat 37.—, Augustu Munteanu advoc. 25.—, Michaiu Bohetielu subinspectoru reg. scol. 30.—, Alexa Bogdanu cancel. 22.—, Vasiliu Hossu jude reg. 12.—, Dr. Vasiliu Popu jude reg. 9.—, Georgiu Hossu oficialu fin. 7.60, Ioanu Porutiu cand. adv. 7.—, Samsonu Martianu ases. orf. 2.50, Josifu Miesi'a notariu sedr. 6.—, Alexa Hossu subjude reg. 6.—, Vas. Muresianu exec. de dare 3.—, Lazaru Huza notariu cons. 2.—, Pavelu Huza scriit. pol. 5.—, Petru Muresianu esped. jud. cerc. 2.—, Augustinu Popu candid. advoc. 1.—, Petru Anca pres. sedr. orf. 1.— si Constantinu Moldovanu not. orf. —.50. În sum'a 222 fl. 60 cri v. a. pentru care oferte marinimōse li se aduce multamita publica.

Fundamentulu unei biserici nouē gr. cat. e scosu din 1875 până la sieclii si observu, că în anul trecut era capitalulu bisericii de 800 fl. v. a. (vedi Nrulu 18 1881 alu „Observatoriului“ de subscrisulu).

În 1 Aprile a. c. Ilustritatea Sa domnulu episcopu de Gherl'a dr. Ioanu Szabo, dorindu a vedē ridicata mai curendu biserici'a nōstră, din indemnulu propriu s'a înduratu sub Nrulu 2236—1882 pres. a dă 300 fl. v. a. pentru care i se esprima multamita publica.

De si s'au spēsatu pentru ingradirea cu scanduri în jurulu bisericii vechi vreo 40 fl., se sustine eclesi'a cu tōte recerintiele, totusi capitalulu bisericii depusu spre fructificare în cas'a de pastrare „Kisegitō“ este astadi de 1200 fl. v. a., aci întelegēdu-se si venitul ultimulu balu dela 29 Maiu a. c. de 65 fl. colectatu prin subscrisulu, a carei lista inca am onōre a o aclude aici spre binevoitōrea publicare pentru justificarea mea, rostindu contribuitoriloru multamita publica în numele curatoratului, care intentionēdia în sperarea altoru ajutoire a reincepe la primavēr'a urmatoriă edificarea întrerupta a bisericii.

Cu perfecta stima

Petru Muresianu Sireganulu.

— Lista deschisa. Pentru contribui si rescumperarea biletelor la balulu tinutu în 29 Maiu a. c. în folosulu edificarei bisericii celei nouē gr.-cat. din Desiu:

Ioanu Velle protopopu gr.-cat. 3.—, Gabrielu Manu 1.—, Augustinu Munteanu 1.—, Alexiu Hosu 1.—, Niculau Barseanu 1.—, Florianu Hatosu —.50, Stefanu Bojoru —.50, Simionu Corpodeanu —.50, Ernō Papp —.30, Gregoriu Jug'a not. cerc. în Negărliesci 1.—, Alesiu Bogdanu —.50, Lud. Simonu meg. 1.—, Clemente Mătis —.50, Iuliu Podoba 1.—, Mos. Pakulār —.30, J. Léner —.50, Iuliu Munteanu —.50, Franc Mihály —.50, Luk. Bárány —.50, Vas. B. Hosu —.60, O. Placsintár —.50, Lud. Mol. Miskolczy —.50, Ig. Bruszt 1.—, Ioanu Lengyel 1.—, Ioanu Popu tipografulu —.50, Carolu Czech —.50, Ludovicu Kustár medicu —.50, Szám. Hárnik —.30, Leop. Hirsch —.50, Ig. Klein —.20, Ben. Farkas —.20, Mager Friedmann —.50, Salamonu Feuerstein —.20, Nathanu Blumenfeld —.20, Bern. Schwarz —.20, Fark. Feuerstein compactoru —.20, And. Ordentlich —.20, Aron Rottenberg —.20, Is. Tannenhaus —.10, Jonás Strásnáf —.50, I. Magyari —.50, Moskovits M. —.20, Georg Lisch —.30, Franc. Hartmann 1.—, Lud. Karácsoni —.30, Victor Brandt —.50, Bened. Nagy invet. 1.—, Eszter Mándel —.20, Stef. Menyhár —.20, Ist. Arthin —.20, J. Szigethi —.20, M. Papp —.20, J. Scheirich —.50, Lad. Nagy —.50, Marian Zádoreczky —.50, Abr. Gersohn —.20, Dem. Cozm'a gardianu 1.—, Marián Simon —.40, A. Dálnoki jun. —.50, L. Szabo —.50, Const. Bodea protopopu gr.-or. 1.—, Carolu Br. Pöllnitz —.50, Franc. Mischinger 1.—, Jos. Burtok 1.—, Jos. Sámí —.50, Jos. Székely ingineru —.50, Antoniu Veszprémi —.50, Sam. Br. Horváth —.50, Dav. Grossmann —.20, Ant. Auspitz —.20, A. Vass —.33, Jak. Kallusz —.50, Bel. Demeter —.80, Jen. Papp —.50, Lad. Friedmann agentu —.20, Fratii Görög —.50, Paul Roth 1.—, Franc. Nik 1.—, J. Kiss —.50, St. Eperiesi —.50, Mart. Czech —.20, Jos. Fabian jun. —.20, Jos. Keul 1.—, G. Br. Diószegi —.50, Paul Szarvadi 1.—, J. Bovankovits 1.—, Lud. Br. Pöllnicz —.50, Lad. Veres —.50, J. Wagner 1.—, Bortoló Linassi 1.—, Alesiu Somogyi din Betleanu —.50, Gregoriu Vojth 1.—, Sam. Kremer —.50, Jak. Hochtheil —.10, Leop. Hárnik, Jen. Bernat —.30, Mor. Spiegel —.50, Basiliu Muresianu —.45, Gabrielu Cuspia 1.17, Jos. Fabian sen. —.20, Ioanu Galvasiu din Ocnă 1.—, Lud. Finna —.40, Josefa Hatosu —.50, Demetriu Florianu —.50, Ioanu Plesiu —.40, Teodoru Tamasiu invetiatoriu din Ocnă 1.—, Petru Muresianu —.30 v. a.

Prin Petru Muresianu Sireganulu, colectante.

Sciri diverse.

— De vineri încōce avemu dile imperatesci, dile de aur. Caldura mare, dăra de suferitu, foarte dorita pentru cucurudie, vii si la munti pentru fenu, care pe acolo abia acuma se face. Într'aceea aici în Sibiiu se facu preparative frumōse pentu serbarea stralucita de aniversari'a Mai. Sale a monarhului nostru Franciscu Josifu I. Solemnitatea se va incepe din 17 dela 5 ore d. am. de către ddnii oficiari din garnisōna de 3 regimente si 1 batalionu (infanteria, cavaleria, artileria, venatori), în localulu, de trasu la semna cu puscaturi

si cu focu artificiosu. In alta di musica reveille la 5 ore dem., mai tardiu parada militara, servitiu ddiescu, apoi mese comune.

Comandantele trupelor din Transilvani'a domnulu generalu br. Appel, care abia venise inainte cu câte-va septemani in loculu generalului de artileria br. Bauer transmutatu la Vien'a, denumitu fiindu de gubernatoru alu Bosniei in loculu generalului br. Dahlen pensionatu, plecà de aici mai antaiu la Vien'a, de unde va trece la Sereievo capital'a Bosniei, a carei administratiune are se tréca prin prefaceri essentiali, daca voru fi adoptate proiectele ministrului Kállay, carele tocma acuma se afla in visitatiunea Bosniei pe mai multe dile, daca nu chiaru septemani.

— (Comunicatiune de posta) nascuta intre mari doreri, se infintiédia preste puçinu dupa o vecia de asteptare si de sbuciumaturi, intre Rômniculu-Vâlcei si intre Riulu-Vadului (Turnu-rosiu), adeca pe o distantia de 57 Kilometri, care pâna acum erà lipsita de ori-ce ingrijire din partea respectivului ministeriu dela Bucuresci. Dara si acésta comunicatiune se incepe numai dela 6/18 Octobre a. c. si numai de 3 ori pe septemana, cu unu delijanu, in care afara de conductoru se mai incapa celu puçinu dône persóne. Intreprinderea e data la Bucuresci prin licitatiunea tinuta in 15/27 Iuliu. Pretiulu carausiei e 15 centesime (bani) de Kilom., adeca intre Riulu-Vadului si Rômnicu circa 3 fl. 42 cruceri computati in aur. Dela Sibiiu la Rômnicu s'ar platí de persóna circa 6 fl. v. a. In totu casulu va fi si acésta o facilitare pentru comunicatiunea dintre Sibiiu si Romani'a, mai alesu daca intreprenorulu va fi omu cu cevasi ambitiune nobila, cá publiculu se nu fia torturatu precum erà pâna la infintiarea calei ferate intre Brasiovu si Ploiesci, si conductorii se nu fia betivi nici tandalosi. Dara apoi cum remane cu terminarea sioselei pâna la Riulu-Vadului? Câte dieci de ani se voru mai cere pâna ce va fi gata?

— (Petroleulu. Dela 1 Septembrie inainte se pune dare de consumu câte 6½ cri. pe 1 Kilogr. de petroleu, prin urmare cu atâtu va fi mai scumpu. Din acésta cauza toti càti ardu petroleu in localurile loru, se capuescu de pe acuma de cantitati mai considerabili, cà-ci adeca daca vei avea mai puçinu de 100 Kil. pe atâtu nu vei platí dare de consumu.

— (Focuri si fiere selbatece). Diarielu éra ne aducu sciri infricosiate despre dône incendii mari din Secuime si despre altulu din Buzeu in Romani'a. Repetimu refrenulu nostru: Asecurati edificiele pe ani inainte, éra strinsur'a (cerealiile si nutretiulu) macaru pe patru luni inainte. Se ve informati totuodata fôrte bine despre regulele asigurarei, apoi adevèrulu curatu, inventariu cum se cade, cá se nu ve incurcati in processe periculóse. — Lupii vinu si acuma var'a, pâna in sate si rupu multime de vite. Amu ajunsu cá chiaru si diarielu magiare se céra miciorarea darei pe pusc. Dara asia este: fric'a si ingrijirea, cá nu cumva se aiba prea multi ómeni pusc, produce tax'a exorbitanta, éra acésta daune de sute de mii in vite pe fiacare anu.

— (Pedepsirea unui jurnalistu de revolveru. Asia se numescu in Ungari'a carturarii aceia, cari ocupandu-se cu diaristic'a compunu articlii sau zugravescu caricature scandalóse asupra persóneloru de ambele sexe, cu scopu de a le infricosiá, cá se le dea bani se nu mai scria reu despre ele. Multí charlatani de acestia au patit'o si pâna acuma, cà-ci trasi in judecata au fostu condamnatu la temnitia rea pe câte 5, 6 luni de dile, mai totu jidovi. Acum inse diarielu din Bpest'a publicara unu altu casu pe atâtu de drasticu pe câtu si curiosu. Unu jidovu anume Julius Steindl cu numele magiarisatu in Papp, s'au adressatu càtra baronulu Bela Aczél (care are socia romana dela Bucuresci din famili'a Ghermanu) cu cererea in scrisu, cá se'i dea 25 fl.; baronulu inse nu 'ia datu. Atunci Steindl compuse doi articlii asupra baronului Aczél, unulu plinu de laude, altulu plinu de scandale personali si tragëndule cu peri'a dupa textu, i le trimise cá se'si aléga: daca'i dà 25 fl. elu va publicá articolulu de lauda, daca nu, pe celu scandalosu. Prea bine, isi dise bar. Aczél, si comandà se chame pe charlatanu cá se'i platésca. Steindl cadiu in cursa, cà-ci venindu elu in persóna la Aczél, doi agenti mi ti'lu apuca de umere, ilu trantescu pe o banca, éra alu treilea ii trase dónedieci si cinci de lovitori preste buci, cu unu bicu e calaritu, apoi fiindu-cà i s'au tavalitu hainele si asia nu prea bune, éra pantalonii i s'au trentiuitu, puse de'lu imbracara cu alte haine bune, pâna si camasia spalata ii detera, apoi ilu omeni cu mancare si beutura, in fine'i numerà si cerutii 25 fl., dara ilu obligà totuodata, cá se scria aci pe locu o quietantia asia precum 'ia dictat'o baronulu, descriendu exactu tóta acésta intemplantu, cum adeca elu, Papp (Steindl) Gyula, care se scrie Professor

J. Papp Redacteur des „Budapester Journal“ und Egenthümer des „Budapesti Tárogató“, s'a incercatu de mai multe-ori se stórca dela br. Aczél 25 fl. sub titlu de abonamentu; cum a scornitu minciuni si calumnii asupra densului, cum apoi br. Aczél a pusu se'i traga 25, cum in fine doi argati apucandu'lu de urechi (cum apuci pe magari), l'au aruncatu pe pórta afara, cu care tóte acelu Papp este fôrte indestulatu, multiamesce baronului si'lu asigura cá nu'i va mai cere nici-odata nimic. Subscrisu in Bpest'a 10 Aug. 1882. Papp Gyula.

Inainte de 1848 se intemplà multe satisfactiuni de acestea din evulu mediu. Ne aducemu aminte de unu grafu Toldalagi in Clusiu, care catranindu-se pe unu actoru magiaru, cà-ci s'a imbracatu pe scena cá grafulu si l'au cam imitatu in gesturi, chiamandu'lu la prandiu, dupace'lu saturà bine. puse pe argatii se'i de'i trasera 25 betie de alunu, apoi fiindu-cà actorulu erà dintr'o familia nobila, ii numerà si 200 fl. v- a. suma prevediuta in lege pentru bataia data unui nemesiu, pre candu burgessului batutu ii dedeai numai 10 fl., éra unui tieranu batutu nu'i plateai nimicu, precum nu platesci nici la bou sau la calu. Episcopulu Josifu dela Argesiu a pusu pe servitorii sei se bata in casa la elu pe unu professoru din Bucuresci, fôrte reu de gura, care portà vorbe cá babele cele rele.

— (Plangerea uuui gazetaria.) „Independenti'a romana“ din Buzeu scrie urma-tótele:

Suntemu in dreptu se credemu, cá pentru câteva linii ce amu decisu se asternemu, ne voru multiamii toti redactorii, colaboratorii, directorii sau administratorii de jurnale, toti tipografii si sub-tipografii din tóta Romani'a, càti se ocupa cu imprimarea si publicarea manuscriseloru, pentru cá in numele loru amu luat pên'a se scriemu si dreptatea loru venimu se aparamu astadi.

Proprietariulu, militariulu, preotulu, professorulu, mediculu, avocatulu, functionariulu, comerciantulu si toti cari exercita o profesiune sau o meserie óre-care, le place candu le dai anuciulu sau reclam'a pe mán'a publicitatiei, se ingâmfa candu le arati successulu ce facu in cariera loru sau injustiti'a ce suferu dela mai marii loru, le place se se védia publicatu unulu cá are in magazinulu seu grâu de calitate buna, altulu cá de atâtia ani servescu la casarma si la altaru, dara este nedreptatitu si descuragiatu, unii cá dau consultatiuni gratisu spre a'si mari numerulu patientiloru si alu clientiloru, altii cá au se publice cutare opera in prosa sau in versuri, cá le-a sositu unu mare asortimentu de mobile si stofe, de vestiminte si de incaltiaminte. Le place se citésca in jurnale de totu felulu de novele politice, agricole, comerciale, literare si c. l., dara candu e la plata, intorecu spatele; le place se citésca tóte organele de publicitate spre a cunósce totu ce se misca in universu, dara de platitu nu platescu labórea si osteneáa acelora cari scriu, compunu, traducu si tiparescu. Toti se abona din gura, toti te invita se le trimeti fói'a pe numele loru, inse costulu abonamentulu nu'lu respundu la timpu sau nici de cum. Cautati câte liste de abonare de prin tóte biurourile de redactiune din tiéra si ve veti convinge, câte datorii exista din partea dloru abonati, câte epistole, câte adrese prin care promitu cá voru plati si nu trimitu nici unu banu. Nu negamu cá nu sunt si exceptiuni onorabile care 'si recunoscu datorii'a, dara din fatalitate sunt mai multi de cei care nu platescu.

De aicea se nascu atâtea compturi nedescurcate intre redactori cu tipografii, si de aici provine disparitiunea atátoru jurnale renumite.

Fapt'a de a nu plati si a nu 'si recunósce datoria este unu vitiu din cele mai nesuferite, este unu abusu din cele mai condannabile. Eata beneficiulu publicistiloru si sórtea ce au organele de publicitate in Romani'a — sórte ce n'o are nici unu jurnalulu din celelalte state luminate din Europ'a. — De nu spunemu adverulu, vie ori-cine se ne desmintia.

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a

in 14 Augustu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru ungurescu cu 6%	119.75	119.60
I emissiune de oblig. de statulu dela drumulu de feru orientalu ung.	90.90	91.—
II emissiune de oblig. de statulu dela drumulu de feru orient. ung.	110.75	110.50
Oblig. de statulu dela 1876 de ale drumulu de feru orient. ung.	95.50	95.75
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	135.—	135.—
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentului	98.75	98.75
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	98.25	98.25
Obligatiuni urbariale temesiane	98.25	98.25
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	98.—	98.25
Obligatiuni urbariale transilvane	99.—	98.75
Obligatiuni urbariale croato-slavone	99.—	—
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecimiei de vinu	—	97.50
Datorie de statulu austriacu in chartie	77.05	76.75
Datoria de statulu in argintu	77.65	77.60
Rent'a de auru austriacu	95.40	95.30
Sorti de statulu dela 1860	130.25	130.50
Actiuni de banca austro-ung.	825.—	825.—
Actiuni de banca de creditu ung.	318.—	324.50
Actiuni de creditu aust.	322.75	316.10
Serisuri fionciari ale institutului „Albin'a“ dela Sibiiu	—	99.75
Galbini imper.	5.65	5.64
Napoleonodorulu	9.51	9.50
100 marce nemtiesci	58.40	58.45

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

15 Augustu st. n. in Sibiiu:

Grâu, dupa cualitati	1	hectolitru	fl. 6.40—7.20
Grâu, amestecat	1	„	„ 5.20—6.—
Secara	1	„	„ 3.80—4.20
Papusiou	1	„	„ 5.90—6.30
Ordiu	1	„	„ 3.90—4.30
Ovesu	1	„	„ 2.60—3.—
Cartofi	1	„	„ 1.40—1.80
Mazare	1	„	„ 10.—11.—
Linte	1	„	„ 12.—14.—
Fasole	1	„	„ 6.50—7.50
Lardu (slanina)	50	Kilogram.	„ 72.—76.—
Untura (unsóre topita)	50	„	„ 70—76
Carne de vita	1	„	„ 44—48
Oua 10 de	—	—	—25

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

7 Augustu st. n. 1882.

Fonduri de Statu:

Rent'a romana 1875 5%	1.	89 1/2
Rent'a romana amort. 5%	„	89.—
Rent'a romana (R. conv.) 6%	„	98.—
Obligatiuni de Statu C. F. R. 6%	„	—
Inprumutulu Stern 7%	„	—
Inprumutulu Oppenheim 8%	„	—3/4
Inprumutulu Municipal 8%	„	90 3/4
Inprumutulu orasiului Bucuresci cu lose	„	30 1/4

Valori felurite:

Creditu fionciaru ruralu 7%	„	100.—
Creditu fionciaru ruralu 5%	„	88.—
Creditu fionciaru urbanu 7%	„	99.—
Creditu fionciaru urbanu 6%	„	93.—
Creditu fionciaru urbanu 5%	„	87.—
Obligatiunile Casei Pens.	„	229.—

Actiuni:

Banca Nationala (500 l.)	„	1440.—
Societatea „Dacia-Romania“ (250 l.)	„	350.—
Banca Romaniei (500 l.)	„	—
Soc. cred. mob. rom. (500 l.)	„	—
Soc. rom. de construct. si lucrari publice (l. 500)	„	—

Bilantu semestralu alu institutului de creditu si de economii „Albina“.

Cu 30 Juniu 1882.

Activa:

Cass'a in numerariu	57,931.86
Moneta	3,144.17
Portfoiulu de cambie	676,350.12
Reuniuni de creditu	26,013.66
Inprumuturi pe hipotece	526,683.38
Credite ficse	49,906.22
Inprumuturi pe efecte	7,463.—
Cas'a institutului si alte realitati	81,481.53
Realitati vendute	26,308.02
Efectele fondului de garantia alu scri-suriloru fionciari	220,860.64
Efectele fondului de pensiuni	4,352.90
Mobiliariulu	2,334.04
Debitori	117,192.47
	fl. 1,881,129.27

Passive:

Capitalu socialu	300,000.—
Fondulu de reserva alu actionariloru	32,088.82
Depuneri pentru fructificare	945,002.17
Serisuri fionciare in circulatiune	488,600.—
Fondurile de garantia ale reuniuniloru de creditu	18,770.42
Dividende neridicate	22,316.60
Fondulu de pensiuni alu functionariloru institutului	4,647.20
Creditori	69,704.16
	fl. 1,881,129.27

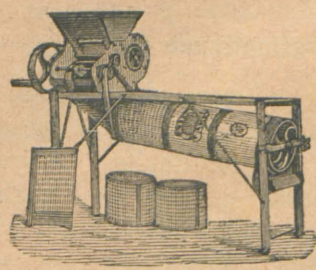
Sibiiu, in 30 Juniu 1882.

Directiunea instit. de creditu si de economii „Albina“.

Josifu St. Siulutiu m. p., V. Romanu m. p.
membru alu direct. direct. execut.

R. Petricu m. p.,
comptabilu.

(102)

Pentru	sortatu grauntie	cele mai acomodate
Originalu	Mayer	Treiaratorie
25.000 masine in activitate		Se se céra marc'a fabricei
30 MEDAILLEN		30 MEDAILLEN
J. Grossmann		
Waitzner- strasse 76	Budapest'a	Waitzner- strasse 76
(99) 3—8		

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**